

CONSTANTIJN HUYGENS (DEN HAAG)
AAN CORNELIS VAN SIPENESSE (UTRECHT)
28 APRIL 1610

II

Samenvatting: Huygens betreurt het dat hij bij zijn bezoek aan Utrecht Van Sipenesse en diens muzikleraar [mogelijk Peter Uyttenbogaert], die vanwege een begrafenis naar Leiden en Warmond waren gegaan, heeft gemist. Anders hadden ze nog samen kunnen musiceren, bijvoorbeeld in de Janskerk. Hij nodigt Van Sipenesse uit om naar Den Haag te komen.

Over een antwoord van Van Sipenesse is niets bekend.

Primaire bron: Den Haag, Kon. Bibl., Hs. KA XLIV, nr. 14, fols. 20-21: brief (dubbelvel, 20x32cm, abc | d; autograaf).

Uitgaven op papier: Worp 1, nr. 11, p. 5: samenvatting.

— Rasch 2007, nr. 11, pp. 240-243: volledig, met Nederlandse vertaling.

Namen: Johan van Duivenvoorde Warmond; Susanna Hoefnagel; Christiaan Huygens sr.; Cornelis van Sipenesse sr.; Peter Uyttenbogaert.

Plaatsen: Janskerk (Utrecht); Leiden; Warmond.

Glossarium: barbitus (viola da gamba); bassus (baspartij); canere (spelen, zingen); cantare (zingen); musicus (muzikaal).

Transcriptie

Probissimo honestissimoque juveni

Domino Cornelio à Sipenes.

Ultrajectum.

Salutem plurimam.

Admodum dolui quod, dum istic essemus, colloqui[o] tuo caruimus. Non tamen tuam fuisse illam culpam ajo, nec etiam nostram. Scis enim cum totius istius Senatus voluntas discedere, non esse in nostrâ manu ut obstemus. Hoc ego nos absolvo. Te etiam fortassis necessaria tua negotia Leydam vocavere; suspectus tamen parum mihi es. Accepi enim Warmondum te petiisse ad spectandum funus defuncti Domini à Warmont. Quid hoc ad te? Adeòne cupidus eras videndi funeris? An nunquam alias vidisti similia? Hoccine etiam videndum erat? Præsertim cum charissimi tui (quod rarò contingit) in urbe erant amici. Speraveram fore ut etiam semel in templo Sancti Joannis concineremus, quod toties promiseras, si quando Ultrajectum veniremus. At jam, cum semel venimus, cum semel nobis feriæ, Leydam petis, quasi nos fugiens, quod tamen non est ut credam.

| b |

Sæpius cum patre tuo et cognatulis tuis pransi sumus; et, si adfuisses, musicè cecinissemus. Sed sine te nihil. Omnia languebant. Tu solus quærebaris. Quid enim? Si cantaremus, deerat bassus; idem, si barbito caneremus. Tu enim, quod magis est, adduxeras tecum præceptorem cognatorum tuorum, qui bassum canere solet. Pater tuus præ senio, ut scis, bassum cantare nequit; tremula frigidaque in barbito manus. Ita ut nihil sine te et præceptore isto efficere jucundi potuerimus.

Ego verò non prorsus te libero. Nam si non istic, hic etiam cani potest. Tu igitur, si purgare te nobis cupis, ad nos venias, ut damna resarciamus. Non est quod causeris itineris molestiam. Appetit æstas, et jam tantum jucundus erit iter facere, præcipuè cum uno die huc advolare possis. Hoc igitur te ex animo rogitō, atque etiam | c | precor (humanius fari incipiam ut huc te alliciam). Nihil patri, matri et nobis omnibus poteris facere gratius, quam ut nos invisas. Vale et vola. Hagæ-Comitis, 4° Kalendas Majas MDCX.

Tui studiosissimus
Constn. Huygens, 1610, annorum 13.

Vertaling

Aan de waarde jongeheer Cornelis van Sipenesse,

te Utrecht.

Beste Cornelis,

Ten zeerste betreurde ik het dat wij, toen wij in Utrecht waren, je daar niet konden ontmoeten. Ik zeg niet dat dat jouw schuld was, maar evenmin was het onze schuld. Je weet immers dat, als de complete vriendschap uiteen wil gaan, het niet in onze macht is ze tegen te houden. Daarmee spreek ik ons dus vrij. Misschien hadden belangrijke zaken je naar Leiden geroepen; toch wek je bij mij enige argwaan. Ik heb begrepen dat je naar Warmond bent gegaan om de begrafenis van wijlen de heer [Johan] van ¹[Duivenvoorde] Warmond bij te wonen. Wat heb je daaraan? Wilde je zo graag een begrafenis meemaken? Heb je nooit eerder iets dergelijks bijgewoond? Was daar echt zoveel te zien? Vooral wanneer (wat zelden voorkomt) je dierbaarste vrienden in de stad waren. Ik had gehoopt dat wij zelfs eens samen in de ²Janskerk zouden zingen, wat je mij steeds beloofde, voor wanneer wij naar Utrecht zouden komen. En nu wij eenmaal gekomen zijn en er ook nog tijd voor hadden, ga je naar Leiden, alsof je ons ontvlucht, hoewel ik niet denk dat dat het geval is.

Verschillende malen hebben wij met je ³vader en je jongere familieleden de tafel gedeeld; als je aanwezig was geweest, hadden we samen muziek kunnen maken. Maar zonder jou werd het niets. Alles lag stil. We misten je. Hoe dat zo? Als we wilden zingen, ontbrak de bas. Als we op de viola da gamba wilden spelen, was het net zo. Want je had ook nog de ⁴leraar van je familie meegenomen, die de bas pleegt te zingen. Je ⁵vader kan, je weet het, vanwege zijn ouderdom de baspartij niet zingen. Zijn handen trillen en zijn te koud, wanneer hij op de viola da gamba speelt. Daarom konden we, zonder jou en je leraar, niets plezierigs tot stand brengen.

Ik laat je beslist nog niet los, want, als er daar [in Utrecht] niet kan worden gezongen, dan wel hier [in Den Haag]. Daarom kun je, als je met ons weer in het reine wilt komen, naar ons toekomen om de schade weer goed te maken. Je kunt niet het ongemak van de tocht als bezwaar voorwenden. De zomer komt eraan, en het zal een plezierig tochtje zijn om te maken, vooral als je op een dag hierheen kunt spoeden. Daarom vraag ik je dat uit heel mijn hart; ik smeed het je zelfs (ik begin het steeds onderdaniger te vragen, teneinde je hierheen te lokken). Niets zouden vader, moeder en wij allen meer op prijs stellen dan wanneer je ons komt opzoeken. Vaarwel en vaar hierheen. Den Haag, 28 april 1610.

Je toegewijde
Constantijn Huygens, 13 jaar oud, 1610.

-
1. Johan van Duivenvoorde, heer van Warmond, was op 15 april 1610 te Den Haag overleden.
  2. In de Janskerk was de bibliotheek van de stad Utrecht ondergebracht, waarin tevens een flinke verzameling muziekboeken. Wellicht is dit laatste de reden dat Huygens zo nadrukkelijk deze kerk noemt.
  3. Cornelis van Sipenesse sr.
  4. Misschien Peter Uyttenbogaert. Cornelis van Sipenesse was scholasticus van de Pieterskerk te Utrecht, hetgeen doet vermoeden, al is er geen bewijs, dat de organist van de Pieterskerk, Peter Uyttenbogaert, het muziekonderwijs ten huize Sipenesse verzorgde. Deze Peter Uyttenbogaert was een broer van de bekende, Arminiaansgezinde predikant Johannes Uyttenbogaert, in 1610 nog hofpredikant te Den Haag en een bekende van de familie Huygens aldaar.
  5. Cornelis van Sipenesse sr.

S. P.

14. 20

Admodum dolui, quod dum istic sumus colloqui tuo
caruimus, non tamen tuam fuisse in culpam aio,
ne etiam nostram, scis enim cum totius istius oratus
voluntas discideret, non se in nostra manu ut obstemus,
hoc ego nos absolvo, Te etiam fortassis necessaria tua
negotia Leydam vocaveris, suspectus tamen parum
mibi es, Accipis enim Duarmondam te petitis, ad
spectandum funus defuncti D. a Duarmont, ~
quid hoc ad te? ad hunc cupidus iras videtur defunctus?
an nunquam alias vidisti similia? Eocina etiam
videndum irat? praesertim cum clarissimi tui
(quod raro contingit) in urbe erant amici. Spectaveris
foris ut etiam simul in templo S. Joannis concineremus
quod totius promissuras, si quando abtraictum viximus
at iam cum simul viximus cum simul nobis fueris, Leyda
patis quasi nos fugiens, quod tamen non est ut credam

21

Incipit Eumanus savi incipiam ut Eucti alio
Nihil ratori Matrī et nobis omnibus gestis
facere q'ratius, quam ut nos inuicias. Dab et
vota. Agi-comitis q' Rab. Maria. et 1000

Sui Studiosissimus

On. H. Huygens

Incipit cum patre tuo et cognatis tuis p'prie sumus
et si aliquis huius eximius p' sine te nihil
omnia languibant tu solus auxilioris quia in
si captivus accrat Bassus, idem si barbito can-
rimus, tu enim quod magis si, aduocatus tuum
p'ceptum cognatum tuum qui Bassum canit
sunt. Pater tuus p' sine ut sine Bassum canit
nedit bromula huius in Barbito manens. It
ut nihil sine te et p'ceptum isto officio inueni
poterimus. Quod vero non p'prie te libito, quam
si non istis hic etiam cari potest, Tu ipse
si purgari te nobis cupis ad nos utrias ut domo
reueriamus, Non est quod cauris ituris ma-
lytiam, Aggitit astas, et iam tantum iucundis
enit ity facsi, p'prie cum uno die hoc aduoc
possi. Hocigitur te ex animo rogo, et q' et is